

UZASADNIENIE

Małoletni powodowie M. G. i K. G. reprezentowani przez przedstawicielkę ustawową — matkę A. G. (1) wnieśli pozew przeciwko pozwanym S. G. i A. G. (2), w którym domagali się zasądzenia alimentów w kwocie po 400 zł od każdego z pozwanych dla M. G. oraz po 300 zł od każdego z pozwanych dla K. G.. W uzasadnieniu podali, że ojciec małych (syn pozwanych) nie wywiązuje się ze swoich obowiązków alimentacyjnych, a sytuacja małych jest trudna, w szczególności z uwagi na skomplikowany stan zdrowia. Koszty utrzymania małych strona powodowa szacowała na 1,6 tys. zł dla K. G. i ponad 2,2 tys. zł dla M. G..

Pozwani A. G. (2) i S. G. powództwa nie uznali i wnosili o jego oddalenie. W uzasadnieniu powyższego powoływali się na swoją skomplikowaną sytuację finansową. Uzyskują bowiem świadczenia w wysokości niespełna 3 tys. zł, a posiadane oszczędności w wysokości 70 tys. zł zabezpieczają zasadniczo jedynie wydatki, które pozwani będą zmuszeni ponieść w najbliższym czasie.

Sąd Rejonowy w Elku III Wydział Rodzinny i Nieletnich wyrokiem z dnia 6 kwietnia 2022 r. zasądził na rzecz małej M. G. tytułem alimentów: od pozwanej A. G. (2) kwotę po 75,00 zł miesięcznie, płatną z góry do dnia 10 - go każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami w przypadku opóźnienia w płatności każdej raty do rąk A. G. (1) jako ustawowej przedstawicielki małej uprawnionej do alimentów, od dnia 10 stycznia 2022 r. poczynając. Ponadto w pkt II zasądził na rzecz małej M. G. tytułem alimentów: od pozwanego S. G. kwotę po 125,00 zł miesięcznie, płatną z góry do dnia 10 - go każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami w przypadku opóźnienia w płatności każdej raty do rąk A. G. (1) jako ustawowej przedstawicielki małej uprawnionej do alimentów, od dnia 10 stycznia 2022r. poczynając. W pozostałym zakresie powództwo oddalił. Wyrokowi w pkt. I i II nadał rygor natychmiastowej wykonalności zaś w pkt. IV i V rozstrzygnął o kosztach procesu.

Podstawę rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne.

Małoletni M. G. ur. (...) i K. G. ur. (...) są dziećmi A. G. (1) i C. G.. Rodzice małych rozwiedli się w 2011 r. z winy C. G., a Sąd orzekając o rozwodzie powierzył matce wykonywanie władzy rodzicielskiej nad małymi i obciążył ojca alimentami w wysokości po 350 zł. Sąd Rejonowy w Elku wyrokiem z dnia 04.06.2014r. w sprawie III RC 127/14 podwyższył alimenty obciążające ojca małych do kwoty po 430 zł dla każdego z dzieci. Wniosek egzekucyjny został złożony przez A. G. (1) w oparciu o tytuł wykonawczy w postaci wyroku Sądu Rejonowego w Elku z dnia 1.06.2009r. w sprawie III RC 231/09, następnie rozszerzony w oparciu o tytuł wykonawczy w postaci wyroku rozwodowego, a potem jeszcze uaktualniony w oparciu o tytuł wykonawczy w postaci wyroku Sądu Rejonowego w Elku z dnia 4.06.2014r. w sprawie III RC 127/14. Komornik dnia 19.11.2021r. po raz ostatni wystawił zaświadczenie o bezskuteczności egzekucji alimentów, z którego wynika że dług alimentacyjny C. G. wynosi w sumie prawie 173 tys. zł. Z Decyzji Prezydenta Miasta E. z dnia 25.11.2021r. wynika, że małymi powodom przyznano świadczenie z funduszu alimentacyjnego w wysokości 430 zł na okres do 30.09.2022r.

U małego K. G. rozpoznano upośledzenie umysłowe lekkie i znaczne zmiany zachowania powodujące konieczność opieki lub leczenia. Z uwagi na rozpoznanie u powódki M. G. choroby przewlekłej w postaci wrzodzącego zapalenia jelit orzeczono o potrzebie indywidualnego nauczania albowiem stan jej zdrowia znacznie utrudnia edukację szkolną. Ponadto u małej powódki w ostatnim czasie rozpoznano również ostre zapalenie trzustki, nieokreśloną niedokrwiłość, nadmierną utratę płynów i ostre zapalenie wszystkich zatok oraz została ona poddana leczeniu biologicznemu. Matka małych powodów uzyskuje na nich zasiłki pielęgnacyjne w kwocie po 215,84 zł.

We wrześniu 2021 r. wydano wobec pozwanych decyzję administracyjną o nakazaniu rozbioru zajmowanego przez nich domu z uwagi na niezgodne z prawem budowlanym usytuowanie budynku - zbyt blisko granic działki na której jest posadowiony. Pozwana uzyskuje emeryturę rolniczą w wysokości 1,1 tys. zł netto, a pozwany oprócz emerytury

rolniczej w wysokości prawie 1,1 tys. zł netto również emeryturę pracowniczą w wysokości prawie 700 zł netto. W 2020r. pozwany uzyskał dochód prawie 14,7 tys. zł w KRUS i ponad 10 tys. zł w ZUS, a pozwana prawie 16 tys. zł w KRUS . Ponadto pozwani ponoszą względnie wysokie koszty wywozu nieczystości . Do tego dochodzą koszty ubezpieczenia domu - 377 zł, wydatki na opał (drzewo) - prawie 1 tys. zł, wydatki na opał (węgiel) - ponad 3 tys. zł, prąd ponad 140 zł miesięcznie, wydatki na OC samochodu - 464 zł, koszt OC ciągnika 75 zł, śmieci - 216 zł za pół roku.

Pozwany cierpi na nowotwór złośliwy nerki, nadciśnienie, przewlekłą chorobę niedokrwinną serca, zapalenie żołądka, dwunastnicy i oponiaka przedniego dołu czaszki, a pozwana na dychawicę oskrzelową, nadciśnienie, epizod depresyjny, zaburzenia przemian lipidów, niedoczynność tarczycy i stawy.

Matka małoletnich powodów wydaje bardzo duże kwoty na leki, ponosi też znaczące wydatki w związku z leczeniem córki, a także koszty związane z leczeniem syna.

Sąd Rejonowy dał wiarę dokumentom zgromadzonym w ramach postępowania dowodowego, a także dowodowi z zeznań świadków A. G. (3), G. W., E. M. oraz stron postępowania- A. G. (1), A. G. (2) oraz S. G., których wiarygodność zasadniczo nie budziła wątpliwości.

Wskazując na treść art. 132 k.r.o., 133 § 2 k.r.o., 135 § 1 k.r.o., a także § 1 pkt 1 ppkt a i b rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14.07.2021 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1296), Sąd I instancji wskazał, że obowiązek alimentacyjny zobowiązanego w dalszej kolejności powstaje dopiero wtedy, gdy uzyskanie od osoby zobowiązanej w bliższej kolejności na czas potrzebnych uprawniomemu środków utrzymania jest niemożliwe lub połączone z nadmiernymi trudnościami, czyli wobec bezskuteczności egzekucji alimentów od ojca, ewentualny obowiązek alimentacyjny może obciążać dziadków dziecka. Zakres świadczeń alimentacyjnych zależy zaś od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego oraz od zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego. Poza obowiązkiem alimentacyjnym rodziców wobec dzieci do świadczeń alimentacyjnych uprawniony jest tylko ten kto pozostaje w niedostatku, ocenianym w odniesieniu do kategorii minimum socjalnego na jedną osobę w wieloosobowym gospodarstwie domowym na poziomie 600 zł. Sąd I instancji w okolicznościach niniejszej sprawy jako adekwatną granicę niedostatku w odniesieniu do małoletniej powódki, z uwagi na jej skomplikowany stan zdrowia, przyjął dwukrotność minimum socjalnego - 1200 zł, zaś w stosunku do małoletniego powoda nie znalazł podstaw do oszacowania takiego samego poziomu niedostatku.

Wskazano jednocześnie, że dochód rodziny w przeliczeniu na jedną osobę oscyluje w granicach 780 zł. Uwzględniając wysokość minimum socjalnego dla małoletniej powódki, wysokość alimentów obliczono jako różnicę pomiędzy hipotetyczną granicą niedostatku a rzeczywistymi dochodami w jej rodzinie (alimenty w wysokości około 420 zł zapewniające małoletniej powódce funkcjonowanie na poziomie określonym wyżej jako granica niedostatku). Jednocześnie wskazano, że zasądzenie kwoty ponad 400 zł od obojga pozwanych byłoby sprzeczne z zasadą słuszności z uwagi na sytuację osobista i finansową pozwanych, która jest co najmniej bardzo skomplikowana (stan zdrowia w szczególności pozwanego, nieuporządkowane z przyczyn niezawinionych sprawy majątkowe).

Sąd I instancji, powołując się na zasady współzycia społecznego zasądził alimenty w wysokości połowy tej kwoty czyli 200 zł i pozostawił drugą połowę tej kwoty powodom. Z uwagi na dysproporcje w dochodach uzyskiwanych przez pozwanych (dochody pozwanej są półtorakrotnie niższe aniżeli dochody pozwanego), zasądzoną kwotę alimentów podzielono proporcjonalnie do wskazanej wyżej reguły obciążając pozwanego obowiązkiem zapłaty 5/8 wyżej wymienionej kwoty czyli 125 zł, a pozwaną obowiązkiem zapłaty 3/8 wskazanej sumy czyli 75 zł, zaś w pozostałym zakresie powództwo oddalono oraz rozstrzygnięto o kosztach procesu i rygorze natychmiastowej wykonalności.

Apelację od powyższego wyroku Sądu Rejonowego wywiodła przedstawicielka ustawowa małoletnich powodów zaskarżając:

1. w imieniu małoletniej M. G. w stosunku do pozwanego S. G. w części oddalającej powództwo, tj. co do kwoty 125 zł;
2. w imieniu małoletniej M. G. w stosunku do pozwanej A. G. (2) w części oddalającej powództwo, tj. co do kwoty 75 zł;

3. w imieniu małoletniego K. G. w stosunku do pozwanego S. G. w części oddalającej powództwo, tj. co do kwoty 200 zł;
4. w imieniu małoletniego K. G. w stosunku do pozwanej A. G. (2) w części oddalającej powództwo, tj. co do kwoty 150 zł.

Na podstawie art. 368 § 1 pkt. 2 k.p.c. zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na jego treść, a mianowicie:

1. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie zasady swobodnej oceny materiału dowodowego i dokonanie ustaleń sprzecznych z zebraniem materiałem dowodowym polegających na uznaniu, że małoletni powód K. G. nie pozostaje w stanie niedostatku, podczas gdy ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika, że przedstawicielka ustawowa małoletniego zmuszona była do zrezygnowania z leczenia psychiatrycznego syna z uwagi na brak środków finansowych;
2. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie zasady swobodnej oceny materiału dowodowego polegających na uznaniu, że aktualna sytuacja materialna Pozwanych jest skomplikowana i nie pozwala im na partycypowanie w większym zakresie w kosztach utrzymania małoletnich, podczas gdy pozwani dysponują znacznymi oszczędnościami, zamieszkują w domu jednorodzinnym o powierzchni 240 m² oraz byli w stanie darować swojemu synowi nieruchomości, która w przypadku wydzierżawienia mogła stanowić dodatkowy dochód;
3. art. 316 § 1 k.p.c. poprzez wzięcie pod uwagę przy wydawaniu wyroku potencjalnych przyszłych wydatków pozwanych w postaci wymiany pieca, przyłączenia domu do kanalizacji czy też nabycia dodatkowego pasa gruntu, podczas gdy podstawą wyroku może być jedynie stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy;

Ponadto podniosła zarzut naruszenia przepisów prawa materialnego, tj.:

1. art. 133 § 2 k.r.o. poprzez uznanie, że kryterium niedostatku w przypadku małoletnich Powodów kształtuje się odpowiednio na poziomie kwoty 1200 zł (w przypadku M. G.) oraz kwoty 600 zł (w przypadku K. G.) w oparciu o wysokość minimum socjalnego, podczas gdy kryterium niedostatku ma charakter indywidualny i zależne jest od zakresu usprawiedliwionych potrzeb małoletniego, które to potrzeby w niniejszej sprawie są znacznie wyższe;
2. Art. 135 § 1 k.r.o. poprzez uznanie, że zasądzona kwota alimentów jest adekwatna do sytuacji materialnej i możliwości zarobkowych pozwanych, podczas gdy zgromadzony materiał dowodowy dawał podstawy do uznania, że pozwani są w stanie partycypować w kosztach utrzymania małoletnich w większej wysokości.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty skarżący wnosili o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez:

1. zasądzenie od S. G. na rzecz małoletniej M. G. dalszą kwotę po 125 zł, tj. łącznie zasądzenie od pozwanego tytułem alimentów kwoty 250 zł miesięcznie;
2. zasądzenie od A. G. (2) na rzecz małoletniej M. G. dalszą kwotę po 75 zł, tj. łącznie zasądzenie od pozwanej tytułem alimentów kwoty 150 zł miesięcznie;
3. zasądzenie od S. G. na rzecz małoletniego K. G. kwoty 200 zł miesięcznie;
4. zasądzenie od A. G. (2) na rzecz małoletniego K. G. kwoty 150 zł miesięcznie.

Uzasadniając zarzuty apelacyjne strona powodowa podniosła w pierwszej kolejności, że Sąd oceniając zgromadzony materiał dowodowy błędnie ustalił, że w przypadku małoletniego powoda nie ma podstaw do takiego samego oszacowania stanu niedostatku, jak w przypadku jego starszej siostry, ustalając granicę tego niedostatku na poziomie 600 zł, z czym nie sposób się zgodzić. Małoletni powód również boryka się z szeregiem problemów zdrowotnych, które w sposób istotny wpływają na wysokość usprawiedliwionych kosztów jego utrzymania, których ten nie jest w stanie samodzielnie zaspokoić. Ponadto podnieśli, że niedostatek wiąże się z niemożnością zaspokojenia

usprawiedliwionych potrzeb osób uprawnionych do alimentów, które to kształtują się indywidualnie. Niewłaściwym jest zatem porównywanie dochodów uprawnionego z ekonomicznymi wskaźnikami o charakterze ogólnym, takimi jak minimum socjalne lub egzystencji, czy też kryteriami statystycznymi odnoszącymi się do poziomu zamożności społeczeństwa.

W odpowiedzi na powyższe pozwani wnieśli o oddalenie apelacji w całości oraz o zasądzenie od powodów na swoją rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazali ponownie na swoją trudną sytuację osobistą i materialną, która uniemożliwia im partycypowanie w kosztach utrzymania małoletnich na poziomie wskazywanym przez stronę powodową. Przedstawiono argumentację przemawiającą za prawidłowością rozstrzygnięcia sądu rejonowego i nietrafnością apelacji. Ponadto podkreślili konieczność poniesienia w najbliższym czasie dodatkowych wydatków związanych z wymianą pieca c.o (ok. 30000 zł), zakupem pasa ziemi działki sąsiadującej z ich domem (15000 zł), wykonaniem podłączenia do kanalizacji (ok. 25000-28000 zł), a także ponieśli koszty związane z remontem sypialni (10000 zł), czy zakupem opału (4000 zł). Zgromadzone zaś oszczędności są zaś niewystarczające na pokrycie powyższego, zatem pozwani podjęli starania zmierzające do kredytowania spodziewanych inwestycji, co dodatkowo obciąża ich domowy budżet.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja przedstawicielki ustawowej małoletnich powodów zasługiwała na częściowe uwzględnienie.

Analiza zarzutów zawartych w apelacji przedstawicielki małoletnich powodów prowadzi do wniosku, iż zaskarżone orzeczenie wymaga korekty. W ocenie Sądu Okręgowego - w świetle przesłanek warunkujących obciążenie obowiązkiem alimentacyjnym dalszych krewnych - Sąd I instancji dokonał częściowo wadliwej oceny materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, w tym przede wszystkim nieprawidłowo ustalając koszty miesięcznego utrzymania małoletnich powodów M. G. i K. G. poprzez ich porównywanie z ekonomicznymi wskaźnikami o charakterze ogólnym, tj. minimum socjalnym. Tym samym wysokość ustalonych przez Sąd Rejonowy zaskarżonym orzeczeniem alimentów jest nieadekwatna zarówno do potrzeb utrzymania małoletnich powodów, jak też do możliwości pozwanych w kontekście ich sytuacji dochodowo majątkowej.

Odnosząc się do pierwszego zarzutu podniesionego przez małoletnich powodów w przedmiotowej apelacji, a mianowicie naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., Sąd Okręgowy wskazuje, iż ocena wiarygodności i mocy dowodów jest podstawowym zadaniem Sądu orzekającego, wyrażającym istotę sądenia, a więc rozstrzygnięcia kwestii spornych w warunkach niezawisłości, na podstawie własnego przekonania sędziego, przy uwzględnieniu całokształtu zebranego materiału. Granice swobodnej oceny dowodów wyznaczone są przy tym wymaganiami prawa procesowego, doświadczenia życiowego oraz regułami logicznego myślenia. Skuteczne postawienie zarzutu naruszenia przez Sąd art. 233 § 1 k.p.c. wymaga wykazania, że Sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, to bowiem jedynie może być przeciwstawiane uprawnieniu Sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast w tym zakresie wystarczające przekonanie strony o innej niż przyjął Sąd wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie - innej niż ocena Sądu (por. orzeczenia Sądu Najwyższego: z dnia 06 listopada 1998 r., II CKN 4/98 niepubl., z dnia 10 kwietnia 2000 r., V CKN 17/00, Legalis nr 47441, z dnia 05 sierpnia 1999 r., II UKN 76/99, Legalis nr 47823).

Przenosząc powyższe na grunt sprawy niniejszej, zdaniem Sądu Okręgowego, zgodzić należy się z apelującymi, że Sąd Rejonowy nie rozważył w sposób wszechstronny zebranego w sprawie materiału dowodowego, dokonując jego mało wnikliwej oceny, czym naruszył przepis art. 233 § 1 k.p.c.

Podstawą materialnoprawną roszczenia małoletnich powodów M. i K. rodz. (...) jest art. 128 k.r.o, zgodnie z którym obowiązek dostarczania środków utrzymania, a w miarę potrzeby także środków wychowania (obowiązek alimentacyjny) obciąża krewnych w linii prostej oraz rodzeństwo. Zgodnie zaś z art. 129 k.r.o., obowiązek alimentacyjny obciąża zstępnych przed wstępnymi, a wstępnych przed rodzeństwem; jeżeli jest kilku zstępnych

lub wstępnych – obciąża bliższych stopniem przed dalszymi. Krewnych w tym samym stopniu obciąża obowiązek alimentacyjny w częściach odpowiadających ich możliwościom zarobkowym i majątkowym. Obowiązek alimentacyjny zobowiązanego w dalszej kolejności powstaje dopiero wtedy, gdy nie ma osoby zobowiązanej w bliższej kolejności albo gdy osoba ta nie jest w stanie uczynić zadość swemu obowiązkowi lub gdy uzyskanie od niej na czas potrzebnych uprawnień środków utrzymania jest niemożliwe lub połączone z nadmiernymi trudnościami (art. 132 k.r.o.). Rodzice obowiązani są do świadczeń alimentacyjnych względem dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie, chyba że dochody z majątku dziecka wystarczają na pokrycie kosztów jego utrzymania i wychowania. Poza powyższym wypadkiem uprawniony do świadczeń alimentacyjnych jest tylko ten, kto znajduje się w niedostatku (art. 133 § 1 i 2 k.r.o.). Zakres potrzeb dziecka, które powinny być przez rodziców zaspokajane, wyznacza treść art. 96 k.r.o., według którego rodzice obowiązani są troszczyć się o fizyczny i duchowy rozwój dziecka i przygotować je należycie – odpowiednio do jego uzdolnień – do pracy dla dobra społeczeństwa. Stosownie do tej dyrektywy rodzice w zależności od swych możliwości są obowiązani zapewnić dziecku środki do zaspokojenia zarówno jego potrzeb fizycznych (wyżywienia, mieszkania, odzieży, higieny osobistej, leczenia w razie choroby), jak i duchowych (kulturalnych), a także środki wychowania (kształcenia ogólnego, zawodowego), dostarczania rozrywek i wypoczynku.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, Sąd Rejonowy słusznie wskazał, że w pierwszej kolejności obowiązek alimentacyjny względem małoletnich powodów obciąża jego rodziców. Matka małoletnich wywiązuje się ze swojego obowiązku na co dzień, mieszkając z dziećmi i zapewniając im środki utrzymania i wychowania. Ojciec małoletnich- C. G., z ciężącego na nim obowiązku alimentacyjnego nie wywiązuje się w sposób rzetelny, prowadzona egzekucja alimentów jest bezskuteczna. Dlatego też na mocy Decyzji Prezydenta Miasta E. z dnia 25.11.2021r. małoletnim powodom przyznano świadczenie z funduszu alimentacyjnego w wysokości 430 zł na okres do 30.09.2022 r.

Sąd Rejonowy słusznie wskazał, że w dalszej kolejności obowiązek alimentacyjny wobec małoletnich spoczywa na ich dziadkach – A. G. (2) i S. G.. Pozwani nie łożyli dotychczas na utrzymanie wnuków.

Na aprobatę Sądu Okręgowego zasługiwał także podniesiony przez stronę skarżącą zarzut uznania przez Sąd Rejonowy, iż małoletni K. G. nie pozostaje w stanie niedostatku, podczas gdy przeprowadzona analiza materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie niniejszej prowadzi do wniosków zgoła odmiennych. Sąd Rejonowy przyjął bowiem, iż małoletni nie znajduje się w stanie niedostatku, który określony względem małoletniego dostał na poziomie poniżej kwoty 600 zł miesięcznie, gdyż na jego utrzymanie, w ocenie Sądu Rejonowego, matka małoletniego dysponuje kwotą co najmniej 780 zł. Z uzasadnienia pozwu wynika natomiast, iż u małoletniego w 2019 r. rozpoznano inne zaburzenia układu nerwowego oraz upośledzenie umysłowe lekkie, posiada problemy ortopedyczne. Małoletni wymaga leczenia psychiatrycznego, okulistycznego oraz wsparcia psychologicznego, co wiąże się z koniecznością dowożenia go do szpitali w S. i B.. Z uwagi na pogorszenie stanu zdrowia małoletniej M. G., przedstawicielka ustawowa małoletnich zmuszona była do rezygnacji ze wszystkich zajęć dodatkowych, na które małoletni uczęszczał w latach poprzednich, a także z leczenia małoletniego w poradni zdrowia psychicznego. Nie oznacza to natomiast, że małoletni powód takiej pomocy przestał wymagać. Małoletnia zaś M. G. posiada zdiagnozowaną chorobę przewlekłą w postaci wrzodziejącego zapalenia jelit, która przebiega bardzo ciężko, została zakwalifikowana do leczenia lekami biologicznymi, wymaga częstych hospitalizacji, a co za tym idzie – również generuje wysokie koszty jej utrzymania małoletniej. Małoletni powodowie zaliczeni są do grona osób niepełnosprawnych, dodatkowo M. G. realizuje obowiązek szkolny w trybie indywidualnego nauczania. Matka małoletnich powodów organizowała zbiórki internetowe na poczet leczenia córki. Powyższe okoliczności istotnie wpływają na wysokość kosztów utrzymania małoletnich dzieci, tym samym nie sposób zgodzić się ze stanowiskiem Sądu Rejonowego w Elku, który potrzeby małoletnich miarkuje przez pryzmat jedynie kalkulacji matematycznej kwot, którymi dysponuje comiesięcznie przedstawicielka ustawowa małoletnich oraz kwoty stanowiącej minimum socjalne ustalonej na dzień orzekania, zatracać jednocześnie z pola widzenia indywidualne potrzeby każdego z małoletnich uprawnionych do alimentów.

Przez usprawiedliwione potrzeby rozumie się nie tylko te elementarne polegające na zapewnieniu minimum egzystencji, chodzi bowiem o stworzenie uprawniemu normalnych warunków bytowania, odpowiadających jego

wiekowi, stanowi zdrowia i innym okolicznościom konkretnej sprawy, jeżeli uprawniony nie może zaspokoić swych potrzeb własnymi siłami (por. tezę IV wytycznych SN z 1987 r., art. 133 Nb 3).

Rozmiar usprawiedliwionych potrzeb dziecka niezdolnego jeszcze do samodzielnego utrzymania się, które obowiązani są zaspokoić jego rodzice, jest szerszy ze względu na stosowane przy ustalaniu tych potrzeb kryterium równej stopy życiowej. Na ogół przyjmuje się, że zasada równej stopy życiowej nie oznacza mechanicznego podziału osiągniętych przez obowiązanych alimentacyjnie względem małoletnich dochodów, jej istota bowiem sprowadza się do zbliżonego z nimi zaspokajania usprawiedliwionych potrzeb dzieci, przy uwzględnieniu ich wieku, stanu zdrowia, kierunku szkolenia oraz innych indywidualnych okoliczności (zob. A. Szlęzak, Zasada równej stopy życiowej w prawie rodzinnym, RPEiS 1985, Nr 1, s. 37 oraz podaną tam literaturę).

Tym samym koszt utrzymania każdego z małoletnich ocenić należy na wyższy niż poczynił to Sąd I Instancji (względem M.- na poziomie 1200 zł, względem K. – 600 zł), jednakże jednocześnie z drugiej strony limitowany jest zgodnie z treścią art. 135 § 1 k.r.o. zarobkowymi i majątkowymi możliwościami osób zobowiązanych. Tym samym comiesięczne koszty utrzymania małoletniego K. G. oscylują wokół kwoty co najmniej 1500 zł i obejmują zarówno wydatki stałe i okresowe, jak przykładowo wyżywienie, odzież, obuwie, zakup leków, środków higieny osobistej, składka na radę rodziców, ubezpieczenie, wyprawka szkolna. Małoletni jest bowiem nastolatkiem w okresie silnego wzrostu, a kwota ta jest niezbędna celem zapewnienia małoletniemu optymalnych warunków rozwoju i egzystencji. W stosunku zaś do małoletniej M. G., wskazać należy, że koszt jej miesięcznego utrzymania jest niewątpliwie wyższy niż jej młodszego brata, z uwagi chociażby na stan zdrowia małoletniej i związane z tym wysokie koszty. Tym samym koszt jej comiesięcznego utrzymania z uwzględnieniem powyższego, co zostało już uprzednio szeroko omówione, oszacować należy na kwotę po ok 2000-2200 zł miesięcznie.

Sąd Rejonowy czyniąc zaś ustalenia faktycznie w sposób prawidłowy ocenił sytuację osobistą i majątkową pozwanych, którzy utrzymują się ze świadczeń emerytalnych (pozwany S. G.- po ok. 1800 zł miesięcznie, pozwana A. G. (2)- po ok. 1100 zł). Podkreślić należy nadto, iż niewątpliwie ponoszą koszty własnego leczenia i utrzymania, jednakże w powyższym wspiera ich syn A. G. (3), który, jak wskazują pozwani- zakupił im w 2020 r. węgiel, pomaga w przygotowaniu opału na zimę, kupił im telefony, opłaca media, TV, internet, wpłacił na ich konto ok 17 000 zł, uprawia ziemię (ok.4 ha), którą dostał od rodziców (zasiewając ją koniczyną). Tym samym budżet domowy pozwanych jest w pewnym zakresie odciążony. Bez wątplenia pozwani są osobami starszymi, cierpiącymi na różne schorzenia, borykającymi się ponadto z innymi problemami (choćby nieprawidłowe posadowienie domu), jednakże posiadają oprócz comiesięcznych emerytur, również oszczędności, które udało się im poczynić, a które to w zestawieniu z wydatkami prezentowanymi przez pozwanych, prowadzą do wniosku, iż są oni w stanie w stopniu wyższym, niż to ustalił Sąd Rejonowy, partycypować w kosztach utrzymania małoletnich wnuków. Inne zobowiązania finansowe pozwanych nie mogą bowiem zmniejszać ich obowiązku alimentacyjnego wobec osób uprawnionych do alimentów, które nie są w stanie samodzielnie się utrzymać. Obowiązek alimentacyjny obciąża pozwanych w pierwszej kolejności.

Marginalnie bowiem wskazać należy, iż niewątpliwie na datę orzekania, obowiązek uregulowania sytuacji związanej z posadowieniem nieruchomości już istniał, jednakże wymiar kosztów, jakie z tym się wiążą, nie jest jeszcze znany, stanowi jedynie hipotetyczne założenie strony pozwanej, która w trakcie trwania procesu wskazywała początkowo kwotę 20 000 zł (vide: odpowiedź na pozew, k. 59v), następnie na rozprawie w dniu 30.03.2022 r. pozwany wskazywał kwotę 10 000 (vide: protokół, k. 115), zaś już w odpowiedzi na apelację była to kwota 15 000 zł (vide: odpowiedź na apelację- k. 143v). Jednocześnie zaś pozwani nie sprostali obowiązkowi wykazania (art. 6 k.c.) tychże kwot przedkładając jedynie informację, że trwa procedura podziału działki. Termin zaś jej zakończenia nie jest jeszcze nawet orientacyjnie znany, nie jest też znany ostateczny koszt z tymże związany. Co zaś tyczy się pozostałych wydatków, na które powołują się pozwani, powszechnie znane są obecnie funkcjonujące z dużym powodzeniem programy rządowe (np. program „Czyste powietrze”), w ramach których możliwa jest wymiana starego kotła grzewczego, czy przeprowadzenie termomodernizacji z pozyskaniem dopłat. Oprócz tego można wymienić stolarkę okienną czy dach. Dodatkowo można liczyć na zainstalowanie nowoczesnych, odnawialnych źródeł energii, a z których to środków pozwani planując tego typu inwestycje oraz chcą racjonalizować swoje wydatki- winni skorzystać. Co jednocześnie zdecydowanie zmniejszy wysokość kwoty, którą pozwani planują przeznaczyć na ten cel. Poza uwagą Sądu nie

pozostaje również fakt, iż pozwani oprócz comiesięcznych emerytur, otrzymują nadto 13-te oraz 14-te emerytury, które zasilają ich domowy budżet.

Jednocześnie zauważyć w tym miejscu wypada, że rolą Sądu rozpoznającego sprawę o alimenty, nie jest szczegółowe (co do złotych) wyliczenie uzasadnionych potrzeb uprawnionego, ani możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanego do alimentacji. Doświadczenie życiowe uczy bowiem, że wartości te ulegają ciągłym zmianom, niejednokrotnie w sposób nieprzewidywany, a których wystąpienie dawałoby jednej, bądź drugiej stronie zobowiązania alimentacyjnego, w krótkich odstępach czasu, możliwość wystąpienia z powództwem o obniżenie bądź podwyższenie raty alimentacyjnej. Sąd ma zatem na podstawie całokształtu zebranego materiału dowodowego określić ogólnie kwotę uzasadnionych wydatków na utrzymanie uprawnionych i wartość środków, jakimi dysponują zobowiązani tak, by nieznaczne i incydentalne wahania ich wysokości nie były zanadto odczuwalne dla żadnej ze stron.

Z uwagi na wyartykułowane wyżej błędne ustalenie Sądu Rejonowego odnośnie skali potrzeb małoletnich powodów, konsekwencją którego jest niedostateczne rozważenie ich rozmiaru, a tym samym zakresu obowiązku alimentacyjnego pozwanych, orzeczenie zawarte w pkt. 1 zaskarżonego wyroku podległo korekcie w kierunku uwzględnienia przedmiotowego powództwa o alimenty w większym zakresie.

Dlatego też Sąd Okręgowy zasądził od pozwanej A. G. (2) na rzecz małoletniej M. G. tytułem alimentów kwotę 150 zł miesięcznie oraz od pozwanego S. G. na rzecz małoletniej M. G. tytułem alimentów kwotę 200 zł miesięcznie, w obu przypadkach płatne do 10 –go każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami w przypadku opóźnienia w płatności poszczególnych rat, do rąk przedstawicielki ustawowej A. G. (1), poczynając od miesiąca stycznia 2022r., a także zasądził od pozwanej A. G. (2) na rzecz małoletniego K. G. tytułem alimentów kwotę 100 zł miesięcznie oraz od pozwanego S. G. na rzecz małoletniej K. G. tytułem alimentów kwotę 150 zł miesięcznie, w obu przypadkach płatne do 10 –go każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami w przypadku opóźnienia w płatności poszczególnych rat do rąk przedstawicielki ustawowej A. G. (1).

Uwzględniając wszystko powyższe, z mocy art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 132 k.r.o., 133 § 2 k.r.o., 135 § 1 k.r.o., Sąd Okręgowy orzekł, jak w pkt 1 sentencji wyroku. Uznając zaś roszczenie małoletnich powodów ponad kwotę orzeczoną w pkt 1 za wygórowaną i niepozostającą w zgodzie z możliwościami zarobkowymi i majątkowymi pozwanych, z mocy art. 385 k.p.c., orzeczono jak w pkt 2 sentencji wyroku.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c. (pkt 3 sentencji wyroku).

sędzia Cezary Olszewski